

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petir-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . gld. 13.— | Četrt leta . . . gld. 3-30
Pol leta . . . „ 6-50 | Jeden mesec . . . „ 1-10
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

8 pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . gld. 15.— | Četrt leta . . . gld. 4.—
Pol leta . . . „ 8.— | Jeden mesec . . . „ 1-40

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziroma na dotično naročilo.

Upravištvo „Slovenskega Naroda“.

Najnovejši čin krškega knezoškofa.

Ko je naučni minister predlagal dr. Josipa Kahna za knezoškofa v Celovci, čutil se je s tem razžaljenega ves slovenski narod. In po vsej pravici. Na Koroškem živi po zadnji ljudski štetvi, katera se je iz dovoljno znanih vzrokov izvršila za nas skrajno nepovoljno, več kakor 110.000 Slovencev, ki so vsi katoliškega veroizpovedanja. Ni je torej naravnost pa tudi ne opravičenejša terjatve ko ta, da mora višji duhovni pastir umeti verno svojo čedo, da mora v stanu biti občevariti ž njo. V tem, ko se mej divjaki v Afriki in Ameriki imenujejo škofje, ki so zmogni njihove govorice, nameril se je mej Slovenci na Koroškem škof, ki slovenščine prav nič ne ume.

Državni poslanec dr. Gregorec, dobro čuteč razžaljenost takega postopanja naučnega ministra proti slovenskemu narodu, namenil se je bil interpelovati ga, ker je predlagal takega škofa. Toda — še danes nas je sram zapisati to — samo dva slovenska poslanca podpisala sta interpelacijo in še le bratje Hrvatje in Čehi so vrlemu dr. Gregorcu omogočili, da jo je v zbornici sploh staviti zamogel.

Ni še preteklo mnogo časa od takrat; a dogodki poučili so nas, kako umestna je bila indignacija dr. Gregorčeva in kako silno so se pregrešili proti pravicam in koristim naroda slovenskega oni njegovi poslanci, ki se zaradi osebnih ozirov niso pridružili interpelaciji. Vsaj je to bil jedini pot protestovati proti takemu imenovanju, ob jednem pa krškega knezoškofa posredno opominjati, da mu je kot škofu dijecéze, v kateri živi veliko število Slovencev, nastala dolžnost, naučiti se njihovega jezika.

Toda slovenski poslanci pokazali so se krotki in čuditi se ni, ako ima krški škof za jednako krotak in indolenten ves slovenski narod. Zato pa tudi ravnanje svoje ureja v tem zmislu. Ne da bi bil skušal priučiti se slovenskega jezika, misli, da popolnoma zadošča apostolskim svojim dolžnostim, ako o kanoničnih obiskih po slovenskih farah slovenskemu ljudstvu propoveduje v nemškem jeziku. Nečemo razpravljati, kako mora to uplivati na priprosti slovenski narod; to pa lahko rečemo, da pobožnosti ne povzdiguje in ljubezni do škofa ne množi tako, le mej nami Slovenci mogoče početje.

Še bi o tej priliki lahko navedli mnogo slučajev, iz katerih bi bilo jasno vidno, da je krškemu knezoškofu tudi narodno gibanje mej Slovenci prisutno; — a predačje bi nas to vedlo. Zato se ogradimo samo na osvetljenje poslednjega v prvi vrsti — ako ne jedino — proti Slovincem naperjenega najnovejšega čina dr. Kahnovega.

„Slovenec“ prinesel je namreč v št. 291. krotko notičico, da je mesto množazasluznega kanonika Lamberta Einspielerja imenovan za knezoškofijskega kancelarja kanonik Karol Elsler. S tem imenovanjem sicer dr. Kahn ni iznenadil gospóde, katera v rumeni palači ob Kolodvorski cesti v Celovci kuje žalostno usodo bratom našim na Koroškem, iznenadil je pa gotovo — da že ne govorimo o slovenskem narodu — vse duhovščino svoje dijecéze, katera bivšega kancelarja zaradi njegove ljubeznivosti in nepristranosti, kakor tudi zaradi temeljitega znanja njegovega visoko ceni in spoštuje.

Lambert Einspieler, kateri mora sedaj najuplívnejše in z izdatnimi dohodki združeno mesto v škofijski pisarni odstopiti po letih in po kanoni-

škem dostojanstvu dokaj mlajšemu Elslerju, pridobil si je za krško dijecézo toliko zaslug, ko nobeden drugi izmej sedaj živečih duhovnikov te dijecéze. V škofijski pisarni bil je delaven nad petnajst let, kajti služil je že škofu Wierju za dvorskega kapelana. Škof Funder, ki je bil sicer tudi Nemec, vendar pa prost vsake mržnje do Slovencev in ki je vedel ceniti pošteno srce, obsežno znanje in bistri um Einspielerjev, imenoval ga je za kancelarja. V tej svoji lastnosti deloval je ves čas v škofijski pisarni po najboljši svoji vesti vse in za vse. Po smrti škofa Fundra oskrboval je Lambert Einspieler, dokler ni bil imenovan sedanji škof, mesto kapiteljskega vikarja in javno mnenje govorilo je o njem kot o bodočem škofu. To mesto bi bil gotovo tudi zaslužil, kajti vrednejšega od njega ni imela dijecéza in nikdo ni poznal vseh njenih razmer tako natančno, ko on. Ako smo prav poučeni, mislilo se je tudi v prvi vrsti nanj in pripoveduje se, da je naučni minister nekemu slovenskemu državnemu poslancu, govoreč o njem kot kandidatu za škofijsko stolico, dejal: „Nur einen Fehler hat er: dass er Einspieler heisst“.

Ta zaslužni mož moral se je torej umakniti. In kdo mu je naslednik? Ali se morejo njegove zasluge le od dalje primerjati zaslugam Einspielerjevim? Žali da moramo odgovoriti z adločnim: ne. Karol Elsler bil je čisto neznana osoba, dokler ni pred kratkim postal kanonik. Njemu so razmere vse vladikovine prav malo ali celo nič znane; imel bode torej posla in truda dovelj, ako se bode hotel o njih poučiti vsestransko in ako ga je volja izvrševati urad svoj nepristransko ter popolnoma neodvisno od raznih zunaj škofijske palače nahajajočih se šepetalcev.

To pa je ravno o čemer dvomimo, kajti znano nam je, da je kanonik Elsler Nemec in vzrokov imamo več ko jeden sumiti, da je ravno zaradi tega moral se mu po prizadevanji izvestnih krogov umakniti Slovenec Einspieler.

Delovanje slovenske duhovščine bilo je že dolgo tra v peti oni stranki, katera se prizadeva raznaroditi brate naše na Koroškem in katera — kakor se je naglašalo in dokazovalo v lanskem zasledanji kranjskega deželne zboru — nahaja celo

LISTEK.

Kje in kakô sem jaz preživel letošnjo jesen.

(Vremenslovna jeremijada v treh spevih.)

III.

Ker sem Vam že bil ovadil: kod in kakô sem iskal letošnje spomladi, in pa: kje sem čakal letošnjega poletja, povem Vam še tudi: kje in kakô sem jaz preživel letošnjo jesen.

V zmislu pridevnika podnaslovu teh mojih sestavkov moram iz nova pojeremijaditi nekoliko najprej o — vremenu. Ugovarjam pa takoj, če bi se mi kdo hotel rogati z izrekom Prešernovim:

„Kdor govori kaj ne vé,
Ta vreme hval' al' toži.“

kajti, da bi ne vedel kaj ali o čem govoriti jaz, ki sem vsak dan v drugem kraju, mej drugimi ljudmi, takorekoč na cesti domá, tega pač menda ne verjame živ krst. Prešeren je bil pesnik in pesnik, ki plove na krilatem svojem Pegazu po zraku skozi vse svetove, skozi vice, pekel in nebesa, pesnik seveda se ne zmeni mnogo za vreme, naj si bode

lepo ali grdo. Toda profana popotniku, kateri mora hoditi ponižno po prstni zemlji, poštovati je pač vsekakor z vremenom, predno vzame pot pod noge. Sicer pa si pristen popotnik ne izbira vremena, temveč bodisi jasno ali oblačno, mirno ali viharo, gorko ali mrzlo — poklicani popotnik vrže torbo čez ramo in hajdi v svet — s trebihom za krubom.

Navžil sem se torej pač vsakovrstnega vremena, zlasti letošnje leto, ko sem, rekel bi, delal zrelostni izpit iz desetletnega svojega potovanja križem domovine. In o tem Vam zapojem v tem poslednjem svojem spevu:

V najhujši zimi, takoj po novem letu, gazil sem po meglenem močvirju Ljubljanskem na seženj debeli sneg proti jugu. Ondu na goličavah kraških sem se boril z besnečo burjo malone vzdržema tja doli do Velikenoči. Za njo je nastopil obilnatni spomladni dež, kateri me je namakal, rablo in vstrajno, po Goriških vrhah malone mesec daj. In ko so se razvlekli naposled mokre zavese oblačne, pritnila je tam doli v kršni Istri nenavadna vročina, da sem se ji moral umakniti v zavetno naše meglišče. Tu me je zopet dušila povodnja vlažnosti. Ko pa stopim preko mejnih Karavank na ono stran

gorostasne Pece, srečam brate „Arošče“, ki so v dolgi procesiji šli prosit dežja . . .

Ob nestanovitnem vremenu, mej solcem in deževjem, dospel sem potem tja doli na ravno Murško polje, kjer me je neki dan pograbil toli vihar veter, da sem mislil, da me ponese v nebesa, kakor svoje dni proroka Eljo . . .

Začetkom septembra meseca krenil sem iz nova v tužni Gorotan, kjer sem preživel najprej tri prekrasne dneve prerane jeseni letošnje. Še isti dan istega meseca pa me je zopet prala obćopotna ploha v Žibpoljab, da sem ves premočen priplaval v območje „líntrna“ Celovškega . . .

S preplavljenih travnikov ob Gospej Sveti romal sem okrog Dobrača gori na sv. Višarje ter od ondod preko razoranega Predéla v preslikovito Soško dolino. Tamkaj sem si ob milem jesenskem solnci posušil preprani svoj ogrtač, sedeč pod Škratovo Skalo Kobaridsko, liki prorok Jona pred Ninivami pod bučnim perjem. Vender preobilni dež, katerega jaz vsekdar prinesem vrlim Kobaridcem, vsplavil me je naposled doli na Goriško ravan.

Ondu sem zopet užil preblazene dneve mile južne jeseni! Izprehajaje se pod — cvetočimi ko-

